

Zbiór Orzeczeń

Sprawa C-83/17

**KP
przeciwko
LO**

(wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Oberster Gerichtshof)

Odesłanie prejudycjalne – Współpraca sądowa w sprawach cywilnych – Protokół haski z 2007 r. – Prawo właściwe dla zobowiązań alimentacyjnych – Artykuł 4 ust. 2 – Zmiana miejsca zwykłego pobytu wierzyciela – Możliwość stosowania z mocą wsteczną prawa państwa nowego miejsca zwykłego pobytu wierzyciela, tożsamego z prawem państwa siedziby organu orzekającego w sprawie – Zakres znaczeniowy wyrażenia „jeśli wierzyciel nie może uzyskać świadczeń alimentacyjnych od dłużnika” – Przypadek, w którym wierzyciel nie spełnia określonych przez prawo przesłanek

Streszczenie – wyrok Trybunału (szósta izba) z dnia 7 czerwca 2018 r.

1. *Pytania prejudycjalne – Właściwość Trybunału – Zakres – Protokół haski o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych – Włączenie*

(art. 267 TFUE; protokół haski z dnia 23 listopada 2007 r.)

2. *Współpraca sądowa w sprawach cywilnych – Jurysdykcja, prawo właściwe, uznawanie i wykonywanie orzeczeń sądowych w zakresie zobowiązań alimentacyjnych – Protokół haski o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych – Szczególna właściwość prawa uprzywilejowująca niektórych wierzycieli – Wierzyciel, który nie może uzyskać świadczeń alimentacyjnych na podstawie prawa państwa swojego miejsca zwykłego pobytu – Stosowanie prawa państwa siedziby organu orzekającego w sprawie, na wniosek tego wierzyciela również w odniesieniu do okresu poprzedzającego zmianę miejsca jego zwykłego pobytu – Przesłanki*

(Protokół haski z dnia 23 listopada 2007 r., art. 4 ust. 2)

3. *Współpraca sądowa w sprawach cywilnych – Jurysdykcja, prawo właściwe, uznawanie i wykonywanie orzeczeń sądowych w zakresie zobowiązań alimentacyjnych – Protokół haski o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych – Szczególna właściwość prawa uprzywilejowująca niektórych wierzycieli – Wierzyciel, który nie może uzyskać świadczeń alimentacyjnych na podstawie prawa państwa swojego miejsca zwykłego pobytu – Pojęcie – Wierzyciel nie spełniający pewnych, wymaganych dla uzyskania świadczeń alimentacyjnych, przesłanek określonych przez prawo państwa jego miejsca zwykłego pobytu – Włączenie*

(Protokół haski z dnia 23 listopada 2007 r., art. 4 ust. 2)

1. Zobacz tekst orzeczenia.

(zob. pkt 21–25)

2. Artykuł 4 ust. 2 protokołu haskiego z dnia 23 listopada 2007 r. o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych, zatwierdzonego, w imieniu Wspólnoty Europejskiej, decyzją Rady 2009/941/WE z dnia 30 listopada 2009 r., należy interpretować w następujący sposób:

- okoliczność, że państwo siedziby sądu jest tożsame z państwem, w którym wierzyciel ma swoje miejsce zwykłego pobytu, nie stanowi przeszkody dla stosowania rzeczzonego przepisu, pod warunkiem że porządek prawny, do którego odsyła subsydiarna norma kolizyjna owego przepisu, nie jest tożsamy z porządkiem prawnym, do którego odsyła główna norma kolizyjna przewidziana w art. 3 owego protokołu;
- w sytuacji gdy wierzyciel z tytułu zobowiązania alimentacyjnego, który dokonał zmiany swojego miejsca zwykłego pobytu, wytacza powództwo przeciwko dłużnikowi z tytułu rzeczzonego zobowiązania przed sądami państwa swojego nowego miejsca zwykłego pobytu w odniesieniu do okresu, kiedy wierzyciel ów zamieszkiwał w innym państwie członkowskim, prawo państwa siedziby sądu, które jest jednocześnie prawem państwa nowego miejsca zwykłego pobytu wierzyciela, może znaleźć zastosowanie, o ile sądy państwa siedziby sądu, przed którym wytoczono powództwo, były właściwe do rozpoznania sporu mającego za przedmiot zobowiązanie alimentacyjne pomiędzy tymi stronami i w odniesieniu do danego okresu.

Jak wynika jednak z art. 4 ust. 2 protokołu haskiego, przepis ten, który umożliwia zastosowanie *lex fori* w miejsce prawa państwa, w którym wierzyciel ma miejsce zwykłego pobytu, jest skuteczny (*effet utile*) tylko wtedy, gdy rzeczony dwa reżimy prawne są odmienne. Wynika z tego, że w sytuacji takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, w której prawo państwa siedziby sądu, a więc prawo austriackie, nie pokrywa się z prawem państwa miejsca zwykłego pobytu wierzyciela w okresie, w odniesieniu do którego dochodzone są roszczenia alimentacyjne, a więc z prawem niemieckim, art. 4 ust. 2 protokołu haskiego może być skuteczny (*effet utile*).

Poza tym konieczne jest jednak, by prawo państwa siedziby sądu, do którego odsyła ów przepis kolizyjny, mogło zostać zastosowane do roszczenia o zapłatę świadczeń alimentacyjnych podnoszonego w odniesieniu do okresu wstecznego. W kwestii tej należy zauważyć, że samo brzmienie art. 4 ust. 2 protokołu haskiego nie pozwala ustalić z całkowitą pewnością zakresu tego przepisu. Wykładni tego przepisu należy dokonać przy uwzględnieniu systemu przepisów kolizyjnych ustanowionych przez protokół haski oraz celu owego protokołu.

Jeżeli chodzi o system przepisów kolizyjnych ustanowiony przez protokół haski, należy zauważyć, że art. 4 ust. 2 owego protokołu zawiera uprzywilejowujący niektórych wierzycieli przepis szczególny, który uzupełnia zasadę ogólną sformułowaną w art. 3 rzeczzonego protokołu.

Ponadto, jak wynika w szczególności ze sprawozdania Bonomiego i celów, do których osiągnięcia dąży Komisja, będąca aktywnym uczestnikiem negocjacji poprzedzających przyjęcie protokołu haskiego (zob. wniosek dotyczący rozporządzenia Rady w sprawie właściwości, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń sądowych oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych [COM(2005) 649 wersja ostateczna]), system ten ma na celu zagwarantowanie przewidywalności prawa właściwego poprzez zapewnienie, by wskazane prawo nie było pozbawione dostatecznego związku ze stanowiącą tło sporu sytuacją życiową.

Biorąc pod uwagę system norm kolizyjnych przewidzianych przez protokół haski oraz realizowany przez niego cel przewidywalności, opisany w pkt 41 niniejszego wyroku, należy uznać, że gdyby stosowanie *lex fori* przewidziane subsydiarnie w art. 4 ust. 2 protokołu haskiego miało wynikać wyłącznie z dokonanego przez wierzyciela wyboru [prawa państwa] nowego miejsca zwykłego pobytu,

a nie istniałby związek pomiędzy owym prawem a sytuacją życiową wierzyciela i dłużnika z tytułu świadczenia alimentacyjnego w okresie, którego dotyczy sporne zobowiązanie, nie byłoby to zgodne ani z rzezonym systemem, ani z przywołanym celem.

(zob. pkt 29, 33, 34, 37–39, 41, 46, 51; pkt 1 sentencji)

3. Zawarte w art. 4 ust. 2 protokołu haskiego z dnia 23 listopada 2007 r. sformułowanie „nie może uzyskać świadczeń alimentacyjnych” należy interpretować w ten sposób, że odnosi się ono także do sytuacji, w której wierzyciel nie może uzyskać świadczeń alimentacyjnych na podstawie prawa państwa swojego uprzedniego miejsca zwykłego pobytu z powodu niespełnienia określonych przez prawo przesłanek.

(zob. pkt 59; pkt 2 sentencji)